

په‌یامه‌گانی بهره‌و به‌هه‌شت

زنجیره (۹۴)

۹۹ شیفا

وه‌لامی شه‌رعی ۹۹ پرس‌یاره که له‌ئیم‌رودا باوه

ناماده‌کرنی

باوکی چ‌یای خو‌له‌کان

ه‌دوتیر

۲۰۱۸ ز ۱۴۳۹ ک

۹۹ شیفا

وه لآمی شرعی (۹۹) پرسیاره که له نیمرژدا باره

ناماده کردن

باوکی چیاای خوله کان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشہ کی

سو پاس و ستایشی یہ کجار زور بق خودای بالا دست و صلاات و سہ لامیش بق گیانی پاکی پیغمبر (صلی اللہ علیہ وسلم) نہر کہ سہی بہ دروڑایی ژانی بونہ و ہر کہ سی وا چاک و بہرہ فا نہ بینراہ پاشان لہ سہر یارو یاوہرانی و تیکرایی موسلمانان.

ثیمہ لہ دہنگی نیسلام - رادیوی ہولیز - لہ سالانی ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ بہرنامہ بہ کمان نامادہ و پیشکش دہ کرد بہ ناوی زانست لہ تیران پرسیارو وہ لومی شرعی کہ تئیدا پرسیاری بیسہ رانمان تو مار دہ کرد و لای ماموستایان و زانایان بہ تاییہ تی یہ کیک لہ مان کہ بہ راستی زاناو لہ خواترس بوو زور بہ خہ مخوریہ وہ وہ لومی دروست و بہ لگہ داری پرسیارہ کانی ٹیمہی دہ دایہ وہ خودای میہرہ بان بہر میہرہ بیانی خزی بخت.

جا لہم بہرنامہ یہ دہ زیاتر لہ (۲۵۵) پرسیارمان وہ لام دایہ وہ و ٹیسٹاش نہم (۵۵) پرسیارہ مان تئیدا ہہ لبارد وا ہہ ستمان کرد لہ وانی تر پیویسترن نہ گہ ریش (ان شاء اللہ) توانابوو تیکرایی بہ چاپ دہ گہ یہ نین.

لہ گہ ل نہم (۵۵) پرسیارہ چہ ند فہ تواییہ کی تاییہ ت بہ افرہ تانیسشان ہہ بوو کہ لہ زنجیرہ خولہ کانی رادیو نامادہ مان

کردبوو، په روشی چاپ کردنی بوم بڼ خوشکانی خټوم، نیستا بووه
د هرفهت خستمه پاشکوز کوتایی نم زنجیره یه .

خوای گه ورهش خوئی زانناره به هموو وه لامه کان و له که م
وکورتی و به دل نه بوونی هندی وه لام بیورن و داوا له خواش بکن
بمبورئ چونکه (والله اعلم بالصواب) و به نومیدی پاداشتیسم خودا
لیمی قه بول بکات، اللهم امین .

هؤگر قاسم

باوکی چیای خوله کان

شهولیر ۲۰۱۸

۵۵ لامي (۵۵)

پرسیاری شهرکی بهیستی قورنانون
فهرمووده و فهتوای زانایان

۱/ نه‌گەر نیمام و مه‌نومینک نوژیان به جه‌ماعت کرد چون سه‌ده

(ریز) ده‌به‌ستن؟

وه‌لام/ نه‌گەر مه‌نوممه‌کان زۆر بوون سونه‌ته نیمام له‌ریزه‌کی سه‌ربه‌خۆ بیته ، مه‌نوممه‌کانیش له‌ریزه‌کی تر، به‌لام نه‌گەر شوینه‌که ته‌سک بوونه‌وا دروسته نیمامیش له‌ریزی یه‌که‌می مه‌نوممه‌کان بوه‌ستن به‌یه‌که‌وه .

نه‌گەر ته‌نها نیمام و مه‌نومینکیش بوونه‌وا سونه‌ته مه‌نوممه‌که له‌لای راستی نیمامه‌که بوه‌ستی له‌یه‌ک ریز ئینجا ده‌بیته به‌یه‌کسانی له‌ته‌نیشت یه‌که‌تر بوه‌ستن به‌بی‌ئوه‌ی یه‌که‌په‌نجه‌ش پیتش و پاشیان هه‌بیته، به‌به‌لگه‌ی نیمامی بوخاری بابینکی داناوه و ده‌لی نه‌گەر دوو که‌س بوون نه‌وا (سواء) واته‌یه‌کسان راده‌وه‌ستن که له‌قه‌رموده‌ی ئه‌بن عباس هاتوه که نوژی له‌مالی پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) کرد له‌مالی مه‌یمونه که پلکبه‌تی (خودا لیتیان رازی بیته) ده‌سه‌رمووته :

(لما روی البخاري (۷۲۶) عن ابن عباس رضي الله عنهما قال : " صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ ، فَقُمْتُ عَنْ يَسَارِهِ ، فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَأْسِي مِنْ وِرَائِي ، فَجَعَلَنِي عَنْ يَمِينِهِ فَصَلَّى . "

جا (ثیبین حجر) له (فتهج) دا رافه ی ئه م فهرموده یه ی بوخاری ده کاو ده لئ (وظاهره مساواة ای سواء بسواء، لا تتقدم عنها ولا تتأخر).

واته: ناشکرایه به یه کسانێ ههردووکیان له نوێژدا به یه که ره وه ستاون نه پیش ده که وئ نه دوا ده که وئ؛

پ/۲ یادی له دایک بوون (عید المیلاد) دروسته یان دروست نیه؟

وه لام/ئه م عاده ته له ناو موسلمانان نه بوه به لکو له ناو غه بیره موسلمانان بوه و هاتوت، ناو موسلمانان بۆیه ئه مه چا و لیکردنه وه یه له جوله که و گا وره کان که ئه مه ش دروست نیه و حه راه به پئی فهرموده ی (ابن عمر - خوا لئی رازی بئت-) که پئغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) فهرمویه تی: (من تشبه بقوم فهو منهم) رواه ابوداود (صحیح).

هه روه ها له فهرموده ی دایکه (عائیشه) دا هاتوه که پئغه مبه ر فهرمویه تی (من أحدث فی أمرنا هذا ما لیس منه فهو رد) بوخاری و موسلیم ریوا به تیان کردوه.

له گه ل نه وه شدا پئغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) ئومه ته که ی په روه رده کردوه له سه ر ئه وه ی موخاله فه، جوله که و گا ورد موشریکه کان بکه ن له هه موو دابو نه ریتیکدا هه روه کو پئغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) ده فهرمویت: (خالفوا المشرکین) بوخاری و مسلم.

پ۲/ زور والله به کاردینم له کاتی قسه کردن دا نایا گونا هببار ده بيم
بیان نا؟

وهلام/ نهو والله یانهی خوی پیوه گرتیه و زمانی لیرا هاتیه خردا
لیسی ناگرئ ههروه کو خودای گه وره له قورناندا ده فرموی: ﴿لَا
يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ﴾ که واته خوی گه وره چاوپوژی له نهو
والله یه ده کات که زمانی لیرا هاتیه به لام باشتر وایه وازی لی بینی و
سویند نه خوات نه گه ر بز حقی خوشیشی بوو.

پ۱/ نایا نهو که سه تاوان بار ده بی که بانگ بدات و دهنگ ناخوشه و
که سیکه دهنگ خوشیش له وی بی؟

وهلام/ به لی بیگومان گونا هببار ده بیت ، چونکه پیغه مبهه (صلی
الله علیه وسلم) ده لیتته (أبو معذرة) تو بانگ بده چونکه دهنگی
خوش و بهرز بو، ههروه ها له فرموده ی (عبدالله کوپی زهید) هاتوه
(خوا لیتیان رازی بی) که خون به بانگ وه ده بینی ، پیغه مبهه (صلی
الله علیه وسلم) ده فرموی: بق بیلالی دووباره بکه وه با بانگ بدات
(هو أندی منك صوتاً) واته نهو دهنگی له تو خوشتره .

ههروه ها زانایان له وان (ابن قدامه المقدسی) ده فرموی: سونه ته
نهو که سه بانگ بدات که دهنگ و بهرزو خوشه نه گه ریش بووه کپشه
با دهنگ ناخوشه که بانگ بدات و ته فرقه و کیشه له ناو مزگه وت
پهونه دات.

په/نایا نایه تی شه شی سورپه تی لوقمان باس له حه رام بوونی
موسیقیاو گورانی ده کات؟

وه لام/ له باره ی حه رام و قه ده غه بوونی موسیقا زانایان زوریان
باس کردوه و کتیبی زوری له سه ر دانراوه و به لگه کان نه وه نده
ناشکران شه م و مزی نه هیشتره ، به لام له باره ی گورانی راجیبایی
له نتوان زانایان هه یه هه ندیک پییان وایه نه گه ر وشه و هه زواوه که ی
شه ری بی گوتنی ناساییه به لام گوتنی له گه ل موسیقا هه ر ده چینه وه
بازنه ی حه رام و قه ده غه کراوه کان.

جا له باره ی نایه تی (۶) ی سورپه تی لوقمان پیویسته سه ره تا
نه فسیره هوی دابه زینی (سبب نزول) ی بزاتین شینجا دینه سه ره رای
زانایان.

﴿ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ

عِلْمٍ وَتَخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴾ لقمان: ۶

واته: هه ندیک خه لکی هه ن قسه ی بی خیره بی مانا ده کپن (وه ک
گورانیه نا پوخته کان، کتیب و شریه بی خیره کان... هتد). تا خزی و
که سانی تریش له ریبازی خوا وێل بکات، بی شه وه ی هه ست بکات به
مه ترسی کاره که ی و بزانیه چ که تنیک ده کات به خزی و خه لکی و
بویه شه و شته بی نرخ و بی خیره نه ده کپن تا کالته به په یام و ریبازی

خوا بکات، شا نه رانه سزاو تۆله يه كى ريسواكه رو ئابروو بهر چاره رينيانه (ته فسيري ئاسان).

ههروهها هوى دابه زيني ئه م ئايه ته:

ئيبين عه باس (خوا لتيان رازى بيت) ده لى: ئه م ئايه ته له سه ر نه ضرى كورپى حارث دابه زى كاتيك گورانى بيژىكى ئافره تى كورپى، ئه م پياوه هه ر كه بيزانتيبوايه يه كيك ده يه ويث بيته ريزى موسلمانان واته موسلمان بيتت به په له ده چوه لاي گورانى بيته كه وپى ده ووت: وه ره خواردنى بۇ تيكه، وه ره عاره قى بۇ تيبكه و گورانى بۇ بلى، چونكه ئه م خواردن و خواردنه وه يه و گورانيه باشتره له وه ي كه موحه ممه د بانگه يشتان بۇ نويزو رۆزو ده كات و كوشتار بكه ي له ژير له ده ستى نه ودا، بويه ئه م ئايه ته دابه زى) (السيوطي).

ئينجا يا بيبينه سه ر راي زانايان:

۱. عه بدولاي كورپى مه سعود (خودا لىنى رازى بيت) ده فه رموي: (سوئند به خوا، مه به ستى گورانيه، سوئند به خوا مه به ستى گورانيه، سوئند به خوا مه به ستى گورانيه) (تفسير الطبري).

۲. جابري كورپى عه بدولا (خودا لىنى رازى بيت) ده فه رموي: ئه م ئايه ته (له و الحدیث) مه به ستى گورانى و گوئى گرتنيه تى (تفسير الطبري).

۳- عابدولای کوری عه باس (خودا لئی رازی بیئت) ده لهرموی: ئەم
 ئایەتە (لەوا الحدیث) مەبەستی گۆرانی و لە وچۆرەکانی (بخاری فی
 الادب المفرد).

۴- عابدولای کوری عومەر (رهزای خوای لی بیئت) ده لهرموی: ئەم
 ئایەتە (لەوا الحدیث) مەبەستی (گۆرانیە). القرطبی.

۵- موحامید (رهحمەتی خوای لی بیئت) ده لئی: مەبەستی لەم ئایەتە (لەوا
 الحدیث) کۆرینی گۆرانی بیژی کۆرپان کچە، وە گۆی لیگرتنی
 گۆرانیە، وە گۆیلێگرتنی گۆرانیش باتیلە) روح المعانی.

۶- موحامید (رهحمەتی خوای لی بیئت) ده لئی: مەبەستی لەم ئایەتە
 (لەوا الحدیث) مەبەستی گۆرانیە) الطبری.

۷- عیكریمە (رهحمەتی خوای لەسەر بیئت) : (ئەم ئایەتە (لەوا
 الحدیث) مەبەستی گۆرانیە). الطبری.

۸- مەكحول (رهحمەتی خوای لەسەر بیئت) : (ئەم ئایەتە (لەوا
 الحدیث) مەبەستی گۆرانیە). الدر المنثور.

۹- مەكحول (رهحمەتی خوای لەسەر بیئت) : (ئەم ئایەتە (لەوا
 الحدیث) مەبەستی کەنیزەکانی دەف لێدەرن). روح المعانی.

۱۰- ابراهیمی نه خعی (ره حمه تی خوی له سه ربیت) : (ثم نایه ته لهو الحدیث) مه به سستی گۆرانیه) الدر المنثور. له گه ل سه دان تفسیرو به لگه ی تریش.

پ/۶/ حوکمی سمیل تاشین له ئیسلام دا چیه؟

وهلام/ پیتغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) ده فه رمویت : (أحلقوا الشوارب و اعفوا اللحی). واته : سمیلتان کورت بکه نه وه و ریشتان به رده نه وه .

که واته له شه ربه تی پیروزی ئیسلام زانایان ده فه رمون پتویسته سمیل کورت بکرتته وه له گه ل ته نککردنیش، هه روه ها ریشیش ده بی به ریدرتته وه به لام زانایان ده فه رمون ژیر چه ناگه و گه رو ده تواندریت لا ببرت.

پ/۷/ نایا نیمام ده توانی له پیش نوێژدا قورنانه گه ی دواى فاتحیه له سه ر مصحف بخوینی؟

وهلام/ له نوێژی سونه ندا ناساییه به به لگه ی زه کوان که له غولامه کانی دایکه عایشه بوو (خودا لئی رازی بی) پیش نوێژی بو دایکمان ده کرد له ته راویحی ره مه زاندا له سه ر مصحف قورناتی ده خویند.

به لام له نوێژی فهزدا سێ را ههیه، به کێکیان دروست نیه ههروه کو
پرسیار له نیعمای احمد کرا (رهحمهتی خوای لێ بیت) گوێ له نوێژی
سونهت جاتیزه و له نوێژی فهز جانیز نیه.

رای دووه میس وایه که له فهزیش دا دروسته به لام رای بههیز
وته که ی (ابن قدامه المقدسی) یه که ده فهز مویت مه کره وه واته
ناپه سه نده، به لام بۆ که سێک ههچی له بهر نه بیت له فهزیشدا ئاساییه
له سهر مصحف بخوێنی.

پ/ ۸/ نایا پارهت له قهرد بیت هه موو سال زه کاتی لێ ده که ویت؟

وه/ ۳/ دوو جوړ قهردمان ههیه: (مردوو، زیندوو)

- قهردی مردوو نه وه یه نه گهر به کێک نهیتوانی قهرده که ی بداته وه
به هۆی کاره ساتیک یان زه ره رێکی گه وره که به سه ری هاتوه یان
به نوێداری داگیری کر بووه و ناتداته وه، جا ئه م قهرده که تو ئومیدت
بیتی نه ماوه نه گهر دوا ی ده سالی ش وه رتگرته وه نه وه قهردی ته نها
به ک سال ده دهیت .

- قهردی زیندوو نه وه قهرده یه که لای که سێکه و متمانه ی ته واوت
هه یه هه رکاتی ک داوا بکهیت ده تدا ته وه نه وه ئه م قه رزه یه هه موو
سالی ک زه کاتی لێ ده ده ی، به مه رجی که ی شتبه یته (حد الفصا ب
والحول)، واته: رێژه ی زه کات لێ که و نزو سال سوپانه وه .

په/له بهر كړدنه وهی گوريه (خوف) دست نويژ د شكينی له كاتيك
كه وا مه سعت له سهر كړدبیت كه دست نويژت پی هه لگرتیه؟

وه لام/ سهره تا پيوسته هندی روونكړدنه وه بدهين له سهر مسح
له سهر گوريه، زانايان سى رايان هه په:

يه كه م: هندی زانا ده لین مسح له سهر نه و خوفه ده كړی كه جلد
بی و بهیژ بی و پی بروی.

دووه م: هندیكي تر ده لین مسح له سهر نه و خوفه ده كړی كه
پتیه كانی داپوشت بی واتا پیسته كه ی شاربیته وه .

سپیه م: هندیكي تر ده رین مسح له سهر هه موو گوره وه كه ده كړی
نه گره ته نكیش بی كه نه م رایه به هیژه و به لگه یان زورترپییه .

كه واته مسح له سهر گوريه ده كړی نه گره له مال بوو شه و روژتك و
نه گره له گه شت دابوو سى شه و سى روژ به مخرجی پی خستنه ناو
گوريه كه له سهره تا دا به ده دست نويژه وه بوی.

بؤ وه لامی پرسپاره كه لای شافیعی له پی كړدنه وهی گوريه كه
ده دست نويژ د شكینى، به لام زانايانی تر ده لین ناشكینى جا رای
به هیژ نه وه یه ناشكینى.

۱۰/۱/یهکیک جیرانی مزگهوته و نایهته مزگهوت، سوکایهتیش به مزگهوت دمکات.

وهلام/ نهگر نویژ بکات و نهیهته مزگهوت و جماعت شهوا پای بهمیز شهوه به نویژهکای دروسته به لام چاکه بهکی زقزی له دست داوه ، لهوانیه ناوانباریش بوی له بهر فرموده کهای عوماری کوهی ، خهنتاب که پیغه مبهر (صلی الله علیه وسلم) فرمویه تی : (لا صلاة لجار المسجد إلا فی المسجد) به لام سوکایه تی کردن به هر پیروزیهک و دروشمیک له دروشمه کانی ئیسلام جا چ پهیرهندی به نویژهوه بی بیان رفئو یان جهن یان سهلام هتا سیواک و ریش و حیجاب و... هتد هم سوکایه تیه کفره و خارنه کهای نهگر به زانینه وه بیکات پیی کافر ده بییت به به لکهای ﴿ وَلَیْن سَأَلْتَهُمْ لَیْقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخْوَضُ

وَلَلْعَبُّ قُلْ أِبَانَ اللَّهِ وَءَاوِیْنَهُ، وَرَسُولِهِ، كُنْتُمْ نَسْتَهْزِئُونَ ﴿۷۵﴾ لَا

تَمَذُرُوا فذ کفرتم بَعْدَ اِیْمَانِكُمْ اِنْ نَعَفَ عَنْ طَآئِفَةٍ مِّنْکُمْ نَعَدْتُمْ

طَآئِفَةً بِاَنَّهُمْ کَانُوا مُجْرِمِیْنَ ﴿ النوبة ۶۵-۶۶. کانتیک نونهی

پیغه مبهر له گوفتاری ناب جتییان ناگادار ده بییت و لییان ده پرسیت

(شهوه خه ریکی چین؟!) شهوه بینگومان ده لین: به راستی ئیمه نه نها

دهمه ته تی و گه مه و گالته مان ده کرد اپتیان بلی: ئایا ئیوه به خوداو

نایهت و فرمانه کانی و پیغه مبهر کهای گالته تان ده کرد؟! (ئیتیر بی

سوده) پاکانه مهگن چونکه به راستی نیره بی باوه پر بوون دوی
نه وی له رواله ندا باوه پرتان مینابوو.

پ ۱۱/ زیکر کردن له شونینی قهره بالغ ته نها به دل ده بی؟

وه لآم/ به لآی ده بی و دروسنه و کارنکی پیروزه، باشتره به دل و به
زوبان بی به لآم که گرنجاو نه بوو بابسه به دل بیکا.

پ ۱۲/ نایا دروسته ناوده ست و گهرماو (حمام) پیکه وه بن؟

وه لآم/ دروسته به مارجی پیسی ناو دهسته که به جیبا بروت و
تیکه ل به ناوی حمامه که نه بی و دواپی له وی خوی بشوات و توشی
وه سوده بی، چونکه (نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم آن یبولن
أحدکم فی الماء المغتسل).

پ ۱۳/ من (۵۰) مسقال زیرم ههیه و به کاریشی دینم، نایا زمکاتی لی
دهکه وی؟

وه لآم/ نه مه له شه رعدا پتی ده گونری (زه کاتی حولی)، حولی نه و
زیره به شافرهت خوی پیده رازنیتته وه، بۆ زمکات دان لیتی زانایان بوو
پای جیاوازیان ههیه:

به کم: ده لاین زه کاتی لی ناکه وی شه وانیش شیماسی مالیک و
شافعی و حه به لیه (ره حمه تی خویان لی بی) به به لگی فرموده ی

(ليس في العلى زكاة) جا چ برده وام له بهری بکات بیان بهس له کاتی بونه و ناههنگه کان له بهری بکات.

دووم: هه نديک له زانايانی تر ده لئين زه کاتی لى دهکوی له وان چه نه فيه کان له گه ل سه عیدی کوری موسه بیب و سعیدی کوری جبر و نبیراهیمی نه خعی و عه تاه و الزهری و عبدالله ی کوری شه داندو سولیانی ثوری... هه روه ها زانایانی سه رده میس له گه ل نه م رایه ی

چه نیفه دان (خودا له هه مویان رازی بی) به به لگی تابه تی ﴿وَالَّذِينَ

يَكْفُرُونَ بِالذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ

بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾ يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا

جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَفَرْتُمْ لَأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا

كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٢٥﴾ التوبة: ٢٤ - ٢٥ له گه ل فه رموده ی

ابوداود (صححه الالبانی) (زه حمه تی خولیان لى بی) جارتک پیغه مبه ر

(صلی الله علیه وسلم) دوو پارچه زیوی به ده ست دایکه عانیسه وه

بیخی (خوای گه وره لئی رازی بی) گوتی نه مانه چین گوتی خوم پی

ده پارزیمه وه بو تر، قال: اتؤدین زکاتهن، قالت: لا ، قال: هو حسیک

من النار. هه روه ها له فه رموده ی تری ابو داود و النسائی که (صححه

الالبانی).. تاهه رتیک هات لای پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) دوو

کچی له گه ل دلهو که دوو بازله ی گه وره ی له ده ست بوو له بهوی

(أتعطين زكاة هذا قالت لا) واته ئايا زهكائى ئەمانە دەدەى گوتى
نەخىر، گوتى ئايا ناترسى لەوەى خواى گەورە لەرۆژى نوابى
دووبازنەى ئاگرىن لە دەستى كچهكانت بگات.

پاڤ/كوشتنى بە هەئە (قتل الخطا) دوومانگ بەرۆژوو دەبى
لەسەر يەك، ئەى ئافرەت كە دەكەوتتە سوورى مانگانە چۆن دەتوانى
ئەم مەرجه جىبەجى بگات؟

وہلام/دومانگ لەسەر يەك ئەگەر عوززى شەرى نەبوو، عوززىش
دوو جۆرە:

يەكەم: عوززى شەرى بۆ نمونە هاتنى رەمەزان، جەژن
بەسەرداھاتن، نەخۆش كەوتن، ناو بۆ حج دەرچوون و ھەر ھە
سوورى مانگانە ...

جا بەر لەر عوززانە چەند رۆژى گرتبوو دواى تىپەرپوونى عوززەكە
رۆژيەكانى ترى كە ماون تەواو دەكات.

ئوومە: عوززى ئاشەرى وەكو سەفرە دەكات يان دەعوەتیک بۆ
برادەرەكانى ساز دەكات يان ھەر بۆ خۆشى سەفەرێكى ئوردن يان
ئێران دەكات يان كەمێك پەسىو يان سەر ئېشەبىتى يان ... ئەگەر
بەھزى ئەم عوززانە كە ئارەتەكەى پچرپچر کرد ئەوا ھىچى بۆ ھەژمار
ناكرى رېتويستە لەسەر تەواو دەست پېبكاتەوہ ئومانگى دیکە

لهسره بهك بگرتت، كهواته ئافره تيش نهگه كهوتنه سه ره مانگ يان
منډال بوون نهوا عوزري شه رعيه و نوای پاك بونه وه ته و اويان دهكات.

په ۱۵/جا نهگه نه كوشتني به هه له دوو كهس يان زياتري كوشتن نايا
هه دوو مانگ به روژوو دهبن يان بؤ هه كوژرانيك دوو مانگ؟

وه لام/دهبن بؤ هه كوژرانيك خوين (ديه) ك بدات و دوو مانگيش
به روژوو بن بؤ نمونه چوار كهسي كوشتبوو دهبن خوين چوار كهس
بدات و ههشت مانگيش به روژوو بن به لام زانا يان دهه رمون دهتوانن
له نيوان ته و او بووني دوو مانگيك پشوو كه كورت وه ريگري و دهست
پن بكاته وه بؤ دوو مانگه داها تورو.

هه ره ها ده شه رمون نهگه ههچ پپچه وانه ي ياساي نه بوو
(موخالف) ياسا بپياري دا سه د سه دا به ريه به رامبه ره كه ي سه دا سه د
موخاله فه نه وا نه ديه و نه كه فاله تي ده كه و تته سه ر به لام نهگه سه دا
بيست (۲۰٪) يان سه دا په نجا (۵۰٪) يان ... موخالف بوو نه وا ديه و
كه فاله تي ده كه و تته سه ر.

تپيني:

(۱) په ك ديه سه د حوشتره .

(۲) نه وه ي نه م قه تله ي له دهست روويدات كوكرينه وه ي خوينه كه

له سه ر عاقيله يه واته (باب، مام، باپير، برا، كوپي برا، ...).

پ ۱۶: نه گهر يه كينك نازده ليني سهربري له بيري كرد بلى (بسم الله والله
 اكبر) نايان نه م گوشته حرامه يان حلاله؟

وهلام/زانا يان سى رايان هه يه له وتنى ناوى خوا له سهر كورژاره كه
 ماده م موسلمانه:

أ- حلاله (عمداً أو سهواً) نيكات ، واته گوشته كه حلاله نه گهر به
 نه نفهست يان به له بير چوون ناوى خواى نه هيتنا

ب- حرامه (عمداً أو سهواً) نيكات، واته گوشته كه خواردى حرامه
 چ به نه نفهست چ به له بير كردن ناوى خواى نه هيتنا بو له كاتى
 سهربرين.

ج- حرامه (عمداً) نيكات و حلاله (سهواً) نيكات ، واته كوشنه كه
 حرامه نه گهر به نه نفهست ناوى خواى له سهر نه هيتناو حلاله
 نه گهر له بيري كرد، كه نه مه راي به هيتنو وه رگيراره .

كه واته نه گهر مريشك فروش له رورژتكدا (۵۰) مريشكى سهربرى (بسم
 الله) له بير كرد نهوا ناساييه و هه مووى حلاله به لام له بيرمه و
 نايكه م نهوا گوشته كه حرام دهين.

پ۱۷/نه‌گهر غازات - هوا - له پيشه‌وهی نافرته بېته ده‌ری نایا
دهست نویژ ده‌شکیني؟

وه‌لام/زانایان دوو رایان هه‌به:

یه‌که‌م: نیمامی شافیمی وأحمد (رحمته‌تی خویان لی بی) ده‌ست
نویژ ده‌شکیني.

دووه‌م/نیمامی أبو‌حه‌نیفه‌و مالیک (رحمته‌تی خویان لی بی) ده‌لین
ده‌ست نویژ ناشکیني.

رای به‌هیز و وه‌رگیراو نه‌و. یه‌که‌ ده‌ست نویژ ناشکیني هه‌روه‌کو
لیجنه‌ی دائمه‌ش و ابن عثیمین (رحمته‌تی خویان لی بی) نه‌م
رایه‌یان په‌سه‌ند کرد.

پ۱۸/نایا ده‌توانی خزم و که‌سی بکوژ له‌جیگای بکوژه‌که‌ بکوژیه‌وه
وه‌کو (باب - برا - کوپ - ناموزا - زاوا...)?

وه‌لام/نه‌خیز به‌هتج جوریک دروست نیه‌ و هه‌رامه‌ کوشتنی خزم و
که‌س له‌جیاتی بکوژ (قاتل) نه‌گه‌ر وات کرد توش ده‌بیه‌ قاتل و قه‌تلی
عه‌مدیشه‌ ده‌بیت بکوژیه‌وه‌ به‌ نه‌مری قازی و حاکیمی شه‌ری.

پ۱۹/یه‌کینک ده‌لی شه‌و جه‌زم لینه‌ بو شه‌و نویژ هه‌نم به‌لام ناویرم
له‌تاریکیان؟

وهلام/ئاساييه ده توانی له جیگای خۆت زیكرو دوعا بکە ی که بی دەست نوژیښ دروستن، مادەم نیه تی نوژیښی ههیه بۆن دەتوسرت، بهلام ههول بده ئەم ترسه لابده و دلی خۆت به هیزیکه.

پ/۲۰/سوجدە ی شوکر سهلام دانەوهی تیدا یه یان نا؟

و/کاتیک خوشیه ک یان هه والیک ی خوش روت تیده کات نه و کات وهکو سوپاس ده برین بق خوا ئەم سوجه شوکره ده بات و به لای ئیمامی شافعی (رحمته ی خوی لی بی) سهلام دانەوهی تیدا یه بهلام به لای زۆریه ی زانایان سهلام دانەوهی تیدا نیه و ته کیره ی دابه ستانیښی ناوی و ههروه ها دهست نوژیښی ناوی و یه ک سوجه شه، سوجه ی قورن ان خویندنیښ (سجدة التلاوة) هه مان حوکمی سوجه ی شوکری هه یه.

پ/۲۱/نهو فه موده یی که ده فرمونت نوژی به یانی به جه ماعت بکات دابنیښی تاوهکو رۆژ هه لات دوو رکعات چیشه نگاو بکات بۆی به جه ج و عومره یه کی تهواو تهواو تهواو دنوسری، ئایا نهگهر له مانیښ دابنیښی و وای کرد هه مان پاداشتی هه یه؟

وهلام/زانایان ده فرمونت نهگه که سیک به هزی نه خوشیه که وه بان عوزتکی شه ری تر چند عیباده تیک ی له دهست دا ئەوا خوی گه وه هه موو عیباده ته کانی بق ده نوسی ههروه کو له کاتی له ش ساغیدا نه جامی ده دا، چونکه عوزتک و به ربه ستیک هاتوه و ری لیگرتوه بق

نه جامدانی ئه م عیبادهته، كه واته به هه مان شیوه ئه و كه سه ش
 ده رگای مزگه وتی لی داده خه ن له مالّ داده نیشی هه مان نه جرو
 پاداشتی بۆ هه یه به لكو زانا یان ده فەرمان نه گه ر هاته وه لی پالداهه
 هه ر بۆی ده نوسری چونكه له كاتی ناسایی ئه و داده نیشته و نیستاش
 رتگرتك لیتا گه پئی ئه م كاره نه نجام بدات.

هه روه كو له فەرموده ی صحیح داهاتوه پتیقه مبه ر (صلی الله علیه
 وسلم) بۆ به كێك له غه زه واته كان ده رچوو فەرمووی ئیستا هه ندیک پیار
 له مه دینه به جی ماون و له گه ل ئیوه دانین و به شداریشن
 له پاداشته كه تان چونكه (حبسهم العذر - المرض) عوزوو نه خۆشی
 رتگریان بووه .

پ ۲۲/ نایا نویژی عه سر له گه ن جومه كۆ (جمع) ده كری؟

وه لّام/ زانا یان راجیاوازن هه ندیک ده لئین ده كری، هه ندیکیش ده لئین
 ناکری، به لّام رای به هیز ئه وه یه كۆ ده كری نه وه و جمع ده كری هه روه كو
 شیخ (العثمین - رحمه تی خوائ لی بی) ئه م رایه ی په سه ند
 كردوه .

پ ۲۲/ بزو كردن جه رامه به لّام نه گه ر برۆیه ك زور ناشیرین بیستا و گه وره و تیکه ل بوو دروسته ریکی بغه ی؟

وه لّام/ نه گه ر به م شیوه یه تیکه ل و ناشیرین بوو كه ئه مه ش نۆد
 ده گه نه نه وا رتگه پیدراوه به مقه س كه مێك ریکی بغه ی، به لّام

مه لگرنی به تـواری و دروست کردنی به قـلم به همـوو شیوه به ان
همراه و بگره نه فرین (له عنـت) یـشی له سـره نه وهی بـوی
مه لده گـیری و نه وهش بـوی مه لده گـیری (وه سـتاکه).

پ ۲۴/ نه گهر مندال میزی به مافور (له رش) دا کرد، چـون پاک
ده گـریته وه؟

وه لام/ زانایان له وان (ابن العـشیمین - ره حمه تی خـوای لی بی)
ده فـرمویتی دوو چـور شـوشتن و پاک کردنه وه مه یه:

یه که م: نه وان هی بچوکن ده توانری بکوشری وه کو جـک نه وا بشوری و
پاشان بکوشری تا ناوه که ده چـوړیته وه.

دوره م: نه وان هی ناتوانری بکوشری وه کو مافورو کو مبارو لیفر
قه نه فه و ... دوو جار یان سی جار به رداخه ناویکی به سـر
داده که یو وشکی ده که یوه به نیسفه نچ یان په رۆکـیک تا
شوینه واری نامینی نـیر نه مه پاک بویه وه.

پ ۲۵/ حوکمی سوتره نه نویژدا چیه؟ نایا خه تی به زمان ده بیته
سوتره؟

وه لام/ له نیوان زانایان را جیاوازی له باره ی حوکمه کی مه یه،
مه ندیک ده لـین واجیبه مه ندیکی تر پـتـیان سـونه تی موته که ده مه ندیکی
تر پـتـیان سـونه ته، جا رای به هـیز سـونه تی موته که ده یه، مه روه کو

پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) ده فہرموی: (إذا صلی أحدکم فلیصل
إلی السترہ ولیدنر منها) رواہ أبو داود - صحیح.

جا سوترہ پٹیویستہ بہ قہد بستیک بہرز بیت نہ گہر ہیچت دست
نہ کتوت خہتی بہر مالہ کہ یان خہتی فہرشی مزگوتہ کہ دہ بیئہ
سوترہ مہر وہ کو لہ فیلمی (ابن فوزان - رحمتہ تی خوی لہ بی) دا
ہاتوہ.

پ ۲۶ / نہ شتہ رگہری جوانکاری (عملیات التجمیل) دروستہ!

وہ لام / دوو جؤر جوانکاری مہیہ:

بہ کہ م: مہیہ لوتی خوارہ یان چاوی خوارہ یان ددانی شاشیکی
ناشرینہ یان لیتی شہ قہ... نہ مہ یان دروستہ نہ شتہ رگہری
نہ نجامبدات و خوی ریک بکاتہ وہ بق سہر شیوہ ناسایہ کہی.

دوہ م: نہ شتہ رگہری کی تر مہیہ پٹی دہ گوتری (تھسینیہ) وہ کو لوت
بچو ککرنہ وہ یان لڑچ لابردنی دہم وچاو بہ نیازی گہنج بونہ وہ
یان سینگی گہورہ و بچوک دہ کات یان رومہ تی بہ رز دہ کات یان
ددانی بوشایی تیدہ خات.

پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) دہ فہرموی: شہ یان نہ مرتان پی
دہ کات گؤر انکاری (تغییر) لہ خہ لقی خوی گہورہ بکن.

کہ واتہ نہم جؤرہ یان جائیز نیہ و حرامہ و پی گوناہبار دہ بی.

پ ۲۷ به کارهینانی تۆقه بۆ قژی ئافرهتان دروسته یان نا؟

وه ۱۳/م نهگه تۆقه که بچوک بیت بۆ رنکخستنی قره که بی دروسته به لام نهگه بۆ سه ر بلند کردن بیت و سه ربکاته دوو سه ر جا به هوی تۆقه یان په رۆک یان قژی خوشی بیت با له ژیر چه فیه و عه باش بیت دروست نیه هه روه کو له فهرموده ی پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) داهاتوو ه نه و ئافره تانه ناچنه به هه شت و بۆنی به هه شتیش ناگه ن که جلیان له به ره و روتیشن وه (رؤوسهن کأسنمه البخت المائله) وات سه ریان وه کو گۆپاله ی پشتی خوشتر لیکردوه .

پ ۲۸ نایا ئافره تان له شاهه کان سه یری وتاری مامۆستایان پیاو

دهگه ن نه زه ره یان نا؟

وه ۱۳/م بینگومان بۆ هه ردوو ره گه ز سه یرکردنی بیگانه نه زه ره و تاوانه به لام زانایان ده فهرمون نهگه ر ئافره ت سه یری مامۆستای پیاوی کرد به نیه تی زانست و نه قوا دوور له شه هوه ت و ئاره زوو ئه وا رینگه پیندراوه به به لگه ی پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) که دایکه عائیشه ی (خوای لی رازی بی) له په نهانی دانا بوو بۆ سه یرکردنی شه ره شه یری هاوه له حه به شیه کان .

به لام ده بی ئاگادار بین بۆ پیاو رینگه نه دراوه سه یری ئافره تی بیگانه بکات هه روه کو له سوپه تی النور به درژی هاتوه .

پ ۲۹/ دوعا کردن به کوردی له‌ناو نویژ دروسته یان دروست نیه ؟

وه‌لام/ شیخ الاسلام (ابن تیمیه - ره‌حمه‌تی خوی لئ بی) له (مجموع الفتاوی - ج ۲۲ - ل ۴۸۸-۴۸۹) دا دهرموی: بۆ نه و که‌سه‌ی که زمانی عه‌ره‌بی ده‌زانی حه‌رامه و جائیز نیه له‌سوجه‌دا جگه له‌زمانی عه‌ره‌بی دوعا بکه و بیارینه‌وه به‌لام نه و که‌سه‌ی که زمانی عه‌ره‌بی نازانی دروسته به زمانی خوی (تورکی - فارسی - کوردی - هر زمانیکی تس) دوعا بکا و له‌سوجه‌دا بیارینه‌وه که‌واته نه‌وه‌ی عه‌ره‌بی ده‌زانی و به‌کوردی بخوینی نویژه‌که‌ی به‌تال ده‌بیت.

هه‌ندیکی تریش له‌زانایان ده‌قه‌رمون شه دوعا‌کردنه به کوردی له‌ناو نویژدا بۆ نه و که‌سه‌ی عه‌ره‌بی نازانی ته‌نها بۆ نویژی سونه‌ته.

پ ۳۰/ چۆنیه‌تی نویژکردنی ناهرت له‌نه‌خوشخانه و قه‌ره‌بانفیدا؟

وه‌لام/ نه‌گه‌ر بیگومان بوو له‌و شوینه‌ی که‌وا ده‌چیتی (نه‌خوشخانه - بازار - ...) شوینی نویژکردن هه‌به‌و بی کیشه‌یه و تاییه‌ته به‌ ناهرتان نه‌وا له‌وی نویژه‌که‌ی خوی ناسایی ده‌کات، به‌لام نه‌گه‌ر دلتیا نه‌بوو له‌م شوینه‌ی که‌وا ده‌چیتی نه‌وا با له‌ماله‌وه نویژه‌کانی کزبکاته‌وه (جمع و تقدیم) ئینجا به‌بی خه‌م ده‌ربچیت.

به‌لام نه‌گه‌ر نه‌یکردو دوچار ی شوینی قه‌ره‌بالغ بوو نه‌وا ده‌بی په‌نایه‌ک بدۆزینه‌وه یان ژنیکی تر په‌نای لیبکات تاکو له‌به‌ر چاوی پیاوان ون بیت و ئینجا نویژه‌که‌ی نه‌نجام بدات .

بزانه پښخه مېر (صلی الله علیه وسلم) که و نوښی (نیوه رو عه سر) (مه غریب و عیاش) ی کور دیته وه بی نه وه ی عوزو سه فو بارانیش بی توش ده توانی جار جار کویان بکه یوه له گه ل نه وشدا ده رچونت بؤ نه خوشخانه و بازار و قهره بالفی عوزی شهرعیه .

پ ۳۱/مه و دای کورت کردنه وه (قه صر) بؤ نوښ چه نله؟

وه ۳۱/جمهوری زانایان ریگیان داوه له (۱۶) فرسخ بی که واته ده کاته (۴۸) میل ، هر میل یکیش (۱۲۰۰) پییه که ده کاته (۸۲) کیلومتر، ابن قودامه له موغنیدا ده فرموی له مه زه بی احمدی کوی ه نبل جانیز نیه له (۱۶) فرسخی که متر بی، هروه ها له مه زه بی شافعی شدا هروایه (۱۶) فرسخ واته (۸۲) کم که ده کاته بو ریژ به پی ریشتن، نه مه و ته ی ابن عباس و ابن عمری شه ، هروه ها رای تیمام مالیکیشه که واته جمهور له سر شه ون ره زاو ره حه تی خوا له هه موویان بی .

رای دووه میش شهویه ده لتین مه و دایه که دیاری نه کراوه به لکو ده گه رپته وه سر داب و نه ریشی خه لکه که نه گه ر نه م ده رچونه بیان به سه فر زانی شه و ا جانیزه نوښی تیدا کورت بکریته وه وه نه گه ر (۲۰) کم یش بیت .

نه مه ش رای شیخ الاسلام ابن تیمیه و ابن القیم (ره حه تی خولیان لی بن) که واته نه گه ر ده رچونیک به سه فر دانه ترا با (۱۰۰) کم

نویسه و در دستنویس نوین نهدا کورت بگرنه و به لکه شپان نه
 فرموده به به که له صحیح مسلم دا هاتوه که نه نه سر کوی مالیک
 (خودا له تیگرای زانایانی ناومان هینا رازی بی) ده کینته ره و ده لی:
 (کان رسول الله صلی الله علیه وسلم إذا خرج مسیرة ثلاثة أمیال أو
 ثلاثة فراسخ صلی رکعتین) رواة مسلم.

که واته سنی له رسوخ به کسانه به (۱۵) کم و نیو لیره زانایان
 ده له رمون له سنوری شاره و انیه که ی خوت ده رچوی ده توانی بوی نه
 سنی له رسوخه نوینزه کانی قه صرو جمع بکات.

پ ۲۲/ کپین و فروشتنی نه و کالایانه ی وینه یان له سه ره دروسته؟

و/انه گره نه و که ل وپه لانه وینه ی نافرته ی له سه ر بی که فیننه یه یو
 پیوان و هه روه ها به پیچه وانه شه وه به تایبه تی له سه ر شامپو سابون،
 هه تا هه ندی جار له سه ر گینک و په رداخ و نامیره نه لیکترزیه کانبان
 داناه وه لامی زانایان نه وه یه کپین و فروشتنی دروسته به لام تا
 بکرت خوت له م وینه ناشه رعیا نه پیاریزه و وینه کان بسپره وه و لایان
 بده ی چونکه له فرموده ی صحیح دا هاتوه مه لانیکه ت ناچپته
 لویننک که نه م وینه ی لیتی.

تیببیشمان یو نه و برا موسلمانان هه یه که سوکانی که مالیانی
 الهه تانیان هه یه خویان پیاریزن له وه مووی وینه ی رووت و به ره لایه

له سهر نه م كالايانه تاوه كو جلي ژیره وهش جا به پاستی شه م كاسیبه
له گه ل پیاوی موسلمان ناگونی و پیویسته خویان لی وه دوور یکن.

پ ۲۲. نایا ده توانی له زیکره کانی پاش نویژ له جیاتی (۲۲) جار بلیی
سبحان الله بلیی سبحان الله العظیم، له جیاتی الحمد لله بلیی
الحمد لله رب العالمین؟

وه لأم/زانیان ده فهرمون نه گه به ره ما(مطلق)ی خویندت شهوا به
دریژی بیان لی پاداشتی زوتره مادام مهروا بوخوت ده یاخوینت،
به لام نه گه به سترایه وه(مقید) بوواته شه م زیکره تاییه ت بوو
به کارتک شهوا دروست نیه زیادو که می تیغه ی به لکو چون هاتوه
له شهرع به م شیوه یه ده یخوینی، که واته زیاده که ده بیته بیدعه و
تاوانبار ده بی بو نمونه کاره که نویژه ، زیکره تاییه ته که شی وتنی
(۲۲) جار (سبحان الله، الحمد لله، الله اکبر) نابیی هیچ زیاده یه کی بو
یکه ی مادام به م شیوه یه له شهرعدا هاتوه نمونه یه کی تریش (الحمد
له)ی پزمین نابیت بلیی (الحمد لله رب العالمین) یان (بسم الله) نان
خواردن نابیت بلیی (بسم الله الرحمن الرحیم) چونکه شه مانه
عیباده تنو عیباده تیش وه قفه و چون له شهرع هاتوه نیمه ش ده بین
وابکه یین..

پ ۲۴/ نایا هه لواسینی وینه دروسته، جل و بهرگی مندالان وینهی
تیدایی، گه مانی مندالان (لعابه) له سهه شینوی گیانله بهر
دروست کراوه به کارهینانی دروسته. ۱

وه ۴/ پیغه مبهه (صلی الله علیه وسلم) ده فهرموی: ﴿أشدُّ الناس
عذاباً يوم القيامة المصرون﴾ هه روه ها ده شه فهرموی: (أصحاب هذه
الصور يُعذبون يوم القيامة يُقال أحيوا ما خلقتم).

که واته زانایان به پیتی شه به لگانه ده فهرموی وینه کیشان و
وینه گرتن و وینه هه لواسینی گیان له بهران هه ران.

بویه شیخ عثمان (رحمتهی خوی لی بی) له وه لاهی پرسیار تکدا
فهرموی هه رانه وینهی گیانله بهران به جلکی منداله وه بی، به لام
زانایان (رحمتهی خویان لی بی) له باره ی (لعابه) ده فهرموی هیچی
تیدا نیه چونکه ده که وینه سهه زهوی و بن ده ست و پیتی مندالان.

چاره سهه ری شه جلگانه ی که وا وینه یان تیدایه فیری مه ده به لکو
وینه که تیکبده به ده رزی و داویان له زگه یان هه لوه شاندن یان ...

له وه فهرموده ش که هاتوه مه لاتیکه ت ناچنه مالتیک که سهه گ و
وینهی تیدا بیت زانایان ده فهرموی له فهرموده که دیاری نه کراوه که
وینه کیشان به ده ست بیت یان به گرتن و دروست کردنی بی که واته
وینه به هه موو جوریک هه رانه به تاییه تی هه لواسینی، دوو جوریشیان

رینگ پیچراوه به کیکبان وینهی مرعامه لات و دووه میان وینهی
فیعیویه کان بۆ وتاری ناینی.

پ ۲۵/ نایا دروسته نه چه مزگهوت و بۆ نویژ فییرکردنی منداله کانم
له ماله وه له گه لیان به جهماعهت بگه؟

وه لآم/ به هیج جوریک دروست نیه به و به مانیه نه چه مزگهوت
مادام مزگهوت ته که و ئیمامه که نویژیان دروست بیت، کوره کان له گه ل
خۆت ببه مزگهوت و دایکه که ش له گه ل کچه کان له ماله وه به کومل
نویژ بکن، چونکه له فهرموده دا هاتوه (لا صلاة لجار المسجد).

ابن حزم و ظاهریه کان (ره همه تی خویان لی بی) ده فهرمون به
هیج جوریک نویژی دراوستی مزگهوت له مال دروست نیه وه کو نه وه به
که نویژی نه کربیت، به لآم زانایانی تر ده فهرمون نویژه که ی دروسته
به لآم تاوانباره.

جا بۆ فییریونی منداله کان زانایان ده فهرمون ده توانی نویژه
سونه ته کانی مزگهوت بهینیتته وه مال و به جهماعهت ئیمامه تی بۆ
منداله کان بکات، یان ده توانی نه م نویژه له زه ی له مزگهوت نه نجامی
داوه هه مان نویژ له ماله وه به جهماعهت نه نجامی بداته وه هه روه کو
له فهرموده ی معادی کوری جه به ل هات (خوای لی رازی بی) که له گه ل
پیتغه مبه ر (سلی الله علیه وسلم) نویژی فه رزی نه نجامه دار به په له
ده چۆوه ناو قه ومه که ی پیش نویژی فه رزه که ی بۆ نه نجام ده دانه وه،

بىز موعاز بە سونەت دەنوسراو خەلكە كەش جەماعەت يان بىز ھەزمار
دەكرا.

**پ ۲۶ / چۈنئەتى سەلام كىردن و ۋەلامدانە ۋەى نىوان ئن و پىساۋى
بىگانە؟**

**ۋەلام/ نىمامى نە ۋە ۋەى (خوۋى لى رازى بى) دەفەر مۆيت سەلام
كىردن لە ئافرەتى مەحرەم (دايك - پلك - خوشك...) واجبە.**

نىمامى مالىك دەفەر مۆيت سەلام كىردن لە ئافرەتى بىگانە دەكرى
ئەگەر پىر بوو بەلام ئەگەر گەنج بوو جا ئىز نىيە و ناكرى، ھەر ۋەھا
نىمامى زەر قانى لە شەرحى ئەو فەر مودەى كە لە موطنى نىمامى مالىك
داھاتو ۋە لىت جا ئىز نىيە سەلام لە ئافرەتى گەنج بكرى، نىمامى
أحمدىش بە ھەمان شىۋە ئەمە رەئىيەتى ھەر ۋەھا نىمامى نە ۋە ۋەى
(خوۋا لە ھەمويان رازى بى) لە (أذكاء) دا دەفەر مۆيت زانا يانى شافىيى
موتە فىقن كە سەلام لە پىر دەكرى بەلام ئافرەت ك گەنج بى يان بەرچاۋ
بى مەترسى فىقنەى لى بكرى ئەگەر رىش پىرى سەلامى لى ناكرى
ئەگەر پىاوان سەلاميان لەم جۆرە ئافرەتە تانە كىرد ئەوا واجبە ئافرەتان
ۋەلاميان بىدەن ۋە بەلام لە دلى خوۋيان بە بى دەنگى.

**پ ۲۷ / ئەگەر كەسىك قۇلۇنى ھەبى و پىنج و قۇرە قۇر بەناۋ زگى
دابى و دەرئەچى، ناپا دەست نۆيژ دەشكىتى؟**

ۋەلام/ نەخىر ناشكىتى مادام دەرئەچىتە دەرەۋە.

**پ۲۸/ حوکمی حلقه چیه که له عه ره بیدا دویله ی پسی دهگوتری
کاتیک بوک و زاوا دهیگورنه وه؟**

وه لام/ زانایان (الالبانی، ابن العثیمین، ابن بان) ده فرمون حرامه، شیخ الالبانی ده فرموی نه مه عاده تیکی خاچ په رسته کان (نه سرانیه کان) ه بهر له هزار سال له مه و پیش مه بووه وه هندیك ده لئین هی سهرده می فیرعه ونه کانه و هندیکیش ده لئین هی سهرده می نه غریقیه کانه که واته چاو لیکردنی جوله که و خاچ په رسته کان جائیز نیه و حرامه، به لام نه گه ر به هوی نه و بونه یه نه بی له دست کردنی دروسته و هیچی تیدا نیه، به تابه تیش نه نگوستیله له په نجه کردن سونه تی پیغمبره (صلی الله علیه وسلم) ه روه کو له فرموده ی صحیح دا هاتوه .

پ۲۹/ حوکمی دیتنه هوی زینو زیویان مالی بزربوو چیه؟

وه لام/ مالی بزربوو له سیّ باردا به دهر نیه:

یه که م: داریکه، قامچیه که، گویاریکه واته شتیکی که م نرخ و ساده بو خوی ده بات مادم خاوه نه که ی به دهر نه که وت ه روه کو له فرموده ی پیغمبره (صلی الله علیه وسلم) دا هاتوه (رخص رسول الله صلی الله علیه وسلم فی العصاء والموط والحبل يلتقیه الرجل) رواه ابو داود.

دوهم: شتیکه دوتوانی پارټیزگاری له خړی بکات وهکو (حوشترو
چپل و نه سپ) نهوا لینی دهگه پنی تاوه کو خاوه نه که ی خړی ده ی
دوژینه وه هه روه کو که سیک حوشترنکی دیته وه هاته لای پیغه مبر
صلی الله علیه وسلم وتی تو چ کارنکت له هوشتره ناوی خړی و
خواردنی خړی پییه به واتای لټیگه پری تاوه کو خاوه نه که ی
دهگه پټه وه به واتای تو بوټ نیه بیگره وه.

سپیم: نهگه پارو زټرو کالاً بو، ده بیت ناگاداری بټو
بلاوبکرته وه و تا سالتیک دایینی پاش نهو ساله خاوه نه که ی هر نه بوو
ده بیته مالی خوت، مریشک و مهرو بزنیش ده چټه ژتر نه م باره یه وه
به لام نهگه شتیکه مانه وه ی کورت بوو وه کو سندوقی میوه جاتیکه
دوتوانی پاش ناگادار کړنه وه ی به کاری بینی و له ماوه ی نه م ساله دا
نهگه خاوه نی په یدایوو نهوا ده ینرخینی و نرخه که ی ده ده په وه
خاوه نه که ی.

پ۰۴/نهگه که سیک غوسلی کرد دوتوانی پاش غوسله که دست نویژ
بشواته وه؟

وه لام/نهگه نه ته ی هه بوو بټو دست نویژیش نهوا پیویست ناکات
رای غوسل دست نویژ بشواته وه چونکه غوسل دست نویژ.

پا۶۱/ ناتوانم به دستى راست بخوم و بخومه وه چونكه چه پانم و
 نايا چيگه م؟

وهلام/ له فرموده ي صحيح دا هاتوه پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم
 راسته ي خوش ويستوه و بوشته چاكه كانى به كارهيناوه وه كور
 خواردن و خواردنه وه... به لام بؤ پاك كردنه وه چه به ي به كارهيناوه،
 جا له سه دان به لگه سه لمينراوه مرؤفى چه پان ده توانى خوى رابيني
 به راسته بخواو بخواته وه...

به كيك لاي پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) نانى خوارد به چه به
 پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) پيى وت به راست بخو وتى ناتوانم
 پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) فرموى (لا استطعت) واته قهت
 نه توانى، تا مرد نه يتوانى دهستى راستى بؤ ده مى به رز بكاتره،
 كه واته پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) توپه بور به وه ي پيچه وانى
 سوننهت ده كات له كاتيكا ده توانى خوى بگورى و ناشيگورى.

پا۶۲/ له كاتى كو كردنه وه ي (جمع) كردنى دوو نويزدا سوننهت و
 زيكره كان چون ده گرى؟

وهلام/ نيمامى نه وه وي (ره حهتى خوى لى بي) ده فرموى پاش
 جمع كردنى دوو نويزه كه سوننهت ه كان شه نجام ده درى بؤ نمونه
 مه غريب و عيشاى جمع كرد شهوا پاشان دوو ركهتى سوننهتى
 مه غريب ده كا نينجا دوو ركهت سوننهتى عيشا و دوايى وتره كه

دەكات، لەبارەى وێردەكانیش (أذكار) شیخ ابن العثیمین (رەحمەتى
خوای لى بى) دەفەرەمۆى ئەزكاری كام نوێژ درێژتر بى ئەمیان
دەخوینى لەجیگای هەردوکیان ، هەروەها ابن قدامەش لەمۆغنیدا وای
فەرەمۆ .

پ٤٢/ نافرەتیک دەلى لەمالی پیاوەكەم بۆ غۆم هەندى پاره
پاشەكەوت دەكەم نایا دەتوانم بەبى مۆلەتى پیاوەكەم خەرجى
بكەم؟

وەلام/ ئەگەر هاتوو بەبى مۆلەتى پیاوەكەى پارهكەى پاشەكەوت
کردبى ناشكرى بەبى مۆلەتى ئەو خەرجى بكات بەلام ئەگەر پیاوەكەى
پنیکوتبى ئەم پارهیه بۆ خۆت پاشەكەوت بكە ئەو كاتە مادام گۆتى
بۆ خۆت ئەوا مۆلەت دراوه ئەم نافرەتە بە ئارەزوى خۆى هەلس و
كەوت لەگەڵ ئەم پارهەدا بكات چۆنى بەكارى بینى دروستە .

پ٤٤/ دەلى من مۆسلمانم و حىجاب ناكەم، چۆنگە عادەتى عەرەب و
كۆنە؟

وەلام/ بۆ نمونە تۆ ئەقدیمی زانكۆیهك یان فەرمانگەیهك دەكەى بۆ
وەرگرتن لەم شەرتەدا، بەرێو بەرایەتى زانكۆ دەلى ئەو مەرجى
وەرگرتنمانە، تۆ بلى هەندیکم بە دلە و هەندیکم بە دل نیە،
بەرێو بەرکە دەلى بۆ با باوكت زانكۆیهكى تەرت بۆ بدۆزیتەو، دەى
باشە بلى نوێژم بە دلە و بۆم بە دلە و بەس حىجاب نا ، با بزانی

خوای گه وره چۆنت وه لام ده داته وه، خوای گه وره ده فه رموی:

﴿ أَفْتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ ﴾ البقرة: ۸۵

واتا: باوه ر به هه ندیک له کیتاب ده کهن و و کوفر به هه ندیک تر ده کهن.

نه وهش بزانه که حیجاب واجیبه هه روه کو چهن نویتد بقنوش

واجبه، خوای گه وره ده فه رموی: الاحزاب: ۵۹ ﴿ يَأْتِيهَا النَّيُّ قُلْ

لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ

جَلْبَابٍ عَلَيْهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ

عَفُورًا رَحِيمًا ﴿۵۹﴾ الاحزاب: ۵۹.

(جلا بیبهن) واته چوار گوشه کانیان هه مو لاشه یان دایبوشی.

هه ندیک جاریش هه یه ئافره تی موحه جه به باوه ریان به نویتد بقنود

حیجاب هه یه به لام نارازیه به رامبه ر ئایه تی فره ژنی (تعدد الزوجات)

ره ت ده کاته وه هه روه کر خوای گه وره ده فه رموی: ﴿ وَإِنْ خِفْتُمْ

أَلَّا تُقْسِطُوا فِي النِّسَاءِ فَإِنَّكُمُوهَا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ

وَأُولَٰئِكَ وَرُبَعًا ﴿ النساء: ۳

هه مان حوکمی پیتشوی هه یه.

پ ۴۵/ نوپژنه کەر (تارک الصلاة) ده لئی باوهرم پی هه یه بهس له بهر
ته مبه لئ نایکه م؟

وه لام/ ته مبه لئ رۆژتیک دوو رۆژ سئ رۆژ ناکرئ مانگیک و شهش
مانگ و سالتیک بۆ نمونه تو قوتابی له قوتابخانه شهش مانگ نه چیه
قوتابخانه له بهر ته مبه لئ و بلئی تاقه تم نیه، نایا به پرتوه بهر فهصلت
ناکا و ده رت ناکات؟ که واته تو له قوتابیاتی نه ماری.

خوای گه وره ده قهرموی: ﴿قَوْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴿۱﴾ الَّذِيْنَ

هُمَّ عَنِ صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ ﴿۲﴾﴾ الماعون: ۴ - ۵

عومه ری کورپی خه کتاب (خوای لئ رازی بی) ده لیت شه واته نیتوه رۆ
دوا ده خه ن بۆ نزیك عه سر و عه سر دوا ده خه ن بۆ نزیك مه غریب و ...
نه مانه ساهونه و سوکایه تی و ته مبه لئ کردنه له نوپژندا که سزای
واسه ختی وایان بۆمه یه له دۆزه خ شه ی ده بی سزای نوپژنه کەر (تارک
الصلاة) چی بی!!!

پ ۴۶/ نافرته تیک ده لئ ده توانم له مائه وه زیکر بکه م به سه ر کۆتی؟

وه لام/ هه چی تیدا نیه مادام له مالی خۆبیتی و پیاوانی بیتگانه
نایبینن، به لکو زانایان ده قهرمون له م باره دا ده توانئ قورتانیش
بخوینئ به سه ر کۆتی و قول و باسکیشی به ده ره وه بی.

پ ۴۷/ جانیزدبو نیمامی (عهلی کوری باوکی تالیب - خوی نسی رازی
بنی (بلیی (کرم الله وجهه)؟

و/دروست نیه و جانیز نیه چونکه خوی گه وره له قورثانی پیرفد
ده فهرموی: ﴿ وَالسَّيْقُونَ الْأَوْلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ
وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ ﴾ التوبة: ۱۰۰

جا پتیویسته نیمه ش و عوکر خوا فیری کردوین له باره ی نیمامی عهلی
و ابوبکر و عومره و عوسمان و هاوه لانی تریش بلیین (رضی الله عنهم)
واته خوا لییان رازی بیت.

پ ۴۸/ کل له چاو کردن بو نافرستان دروسته یان نا؟

وهلام/ زانایان ده فهرمون دروسته به مارجی بو بهرچاوی پیوانی
بینگانه ی نه بی چونکه نه بهروجه و حه رانه خوی گه وره ده فهرمویت:
﴿ وَلَا تَبْرَحْنَ تَبْرِجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى ﴾ الاحزاب: ۲۳

که واته مادام بو مال و پیاری خویته تی رنگه پیدراوه و هیچی تبا
نیه، نه گه ر نیقابیش بی نه ک کل به لکو مکیا جیش دروسته چونکه
ده رناکوی و داپوشراوه ده م و چاوی.

پ۴۹/ هندیك دهئین سهیرکردنی رووی برائن (ژن برا) رنگه پندراوه
تا چه تد نهم هسهیه راسته؟

وهلام/ زانایان دهفرمون ژنی برا وهکو هه مو نافرتهانی بیگانه
(نامه حره م) جائیز نیه سهیرکردنی ههروه کو ژنی مام و ژنی خال و
کچی پورو کچی مام و ... هه مویان نامه حره من مادام ماره بیبان لبت
بیت که واته نزهه ریان حره م، به به لگه ی چه ندین نایه ت و هه رموده ی
شیرین.

پ۵۰/ نایا تهوقه (دهوقه) له گه ل نافرتهی نامه حره م نه گه ر قوماش
یان دهسکینشی له دهست بی دروسته، نایا حوکمی نافرتهی پیر
وهکو نافرتهی گهنج واید؟

وهلام/ شیخ (ابن العثیمین - ره حه تهی خوی لی بی) دهفرموت
دروست نیه راسته وخق بیان ناراسته وخق وهکو قوماش و دهست
کیشیش هه بی دهوقه له گه ل نافرتهی نامه حره م بکری ههروه کو
له فرموده ی صحیح دا هاتوه.

خوی گه وده له قورنانش دا دهفرموی: ﴿ وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْقَ اِنَّهٗ

كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيْلًا ﴿۳۲﴾ الإسراء: ۳۲

جیاوازش له تیان گهنج و پیردا نیه چونکه گهنج سنوری نیه
له وانه به لای تز پیر بی و لای من گهنج بی.

پ۵۱/ هه‌تدیک نافرته نه‌کاتیک میزده‌که‌یان له‌مالێ نیه له‌وکاته
پیاوی بیگانه له‌ددرگا ددا نه‌وانیش به‌ بیانوی ریز گرتن
له‌میوان فهرمیوان لیدمکه‌ن و ده‌ئین دانیشه چایه‌ک بغۆ؟

وه‌لام/ شیخ عبدالله بن جبرین (رحمه‌تی خوی لی بی) ده‌فهرموی
به‌هیچ شیوه‌یه‌ک دروست نیه فهرمو بکه‌ی مادام پیاوه‌که‌ی له‌مال
نه‌بی، نه‌وه‌ک نه‌م پیاوه بجیته ژوده‌وه و پینغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه
وسلم) ده‌فهرموی:

(لا یخلون رجل بامرأة إلا كان الشيطان ثالثهما) .

هه‌روه‌ها ده‌فهرموی: (ایاکم والدخول علی النساء ، قالوا : یا رسول
الله أرأیت الحمو؟ قال الحمو الموت).

نه‌گه‌ر بۆ خزم و برای میزد دروست نه‌بی بجیته مال به‌هیچ جۆره‌ک
بۆ بیگانه هه‌ر دروست نیه .

پ۵۲/ نه‌فه‌رموددا هاتوه پینغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم له‌سه‌ر
پشتی حوشتێ نوێزی سونه‌تی کردوه نایا ئیمه‌ش ده‌توانین له‌ناو
نۆتۆمبیلێ دا نوێزی سونه‌ت نه‌ نجام بدین؟

وه‌لام/ به‌لی ده‌توانی له‌ناو نۆتۆمبیلێ نوێزی سونه‌ت نه‌ نجام بده‌ی
جا نه‌گه‌ر شوپیز بیت یان شوپیز نه‌بی، رکوع و سوچه‌که‌ش به‌ پیتی
توانا نه‌گه‌ر بۆینه‌کرا به‌س به‌ نامازه نه‌ نجام بدات.

هرچنده شالعهیگان ده فرمون پیویسته ده بیئت سهرتا رووت له قیبله بکە ی پاشان له کاتی رویشتن رووشی بگۆپی هه رته واوه، به لام زانایانی تر ده فرمون سهرتا روشت له قیبله نه بی دروسته ههروه کو له فرموده ی صحیح دا هاتوه.

پ/۵۲/ کوشتنی حه شه رات و میرو و ته یروکه دروسته یان نا؟

وه لام/ نه گه ر زه ره ریان نه بو حه رامه کوشتنیان چونکه له فرموده دا هاتوه پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم کوشتنی نه و پینجه ی واجیب کردوه نه گه ر له ئیحرامیشدا بووی (قه له ره ش - سه گی ره ش - مشک - مار - دویشک) جا زانایان قیاسیان کردوه هه رچه ک بوه مایه ی زه ره ر ده توانی بیگۆژی وه کو شاره میرویان سیسرکه یان ... به لام ده بی ناگادار بین سوتاندنیان به ناگر حه رامه ههروه کو له (مصنف عبدالرزاق) دا هاتوه جا ده توانی به ناو یان به درمان یان به بۆن له ناویان ببه ی مادام زیانیان بۆت هه یه.

ههروه ما نه و صعقه کاره باییه وه کو ده سکه تینسه به کاره ی تانی جائیزه بۆ کوشتنیان چونکه کاره باییه ههروه کو شیخ ابن العثیمین (ره حمه تی خوای لی بی) فه توای داوه.

پ/۵۴/ هه لواسینی میرووی شین له مالدا بۆ جوانی دروسته؟

وه لام/ له بنه ره تدا دروسته به لام چونکه که سانیک بۆ چا ووزار به کاری ده میتن بۆیه هه لواسینی دروست نه و حه رامه و شیرکه

مهروه کو مه لواسینی دهست که ریتهی جاویکی تیدایه یان نالی نه سب
یان تاکه ناعل یان ... مه لواسین مه مو نه وانه حه رانه چونکه شبرکی
بچوکن

پ ۵۵/ نایه تی ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ﴾ له سورتهی به قه ره که
ده فهرموی زوری (تویزی) له دین دا نیه ، نایا مانای وایه که رنگا
بدات به نازادی بیرورا و نازادی دهریرین و نازادی له مشک په رستن و
چیلن په رستن و ... ؟

وه لام/ مه ندیک له زانایان - ره حه تهی خویان لی بی - ده فهرمون
نه م نایه ته منسوخره نه سخ بزته وه به به لکه ی :

ا- له ده وله تی مه ککه و مه دینه بیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
نه به پشست به ک موشریک و کافر دا بنیشی .

ب- به به لکه ی نایه تی : ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفْرَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَأَغْلَطْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَهُنَّ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ التحريم: ۹

ج- به به لکه ی نایه تی : ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ
مِنَ الْكُفْرِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾

التوبة: ۱۲۳

هەندیکى تریش دەفەرمون نەسخ نەبۆتەو بەلام تەنھا بۆ (اهل
الکتاب) واتە جوو گاورد ئەوان مادام سەرانی (جزیه) دەدەن و
ملکە چن بۆ حوکمی شەری ئەوان زۆرلیتکردن و تۆبزیان لى ناکرێ
دەست لە دینە کە ی خۆیان هەلگرن.

هەرۆه کۆ لە تەفسیری (الطبری) دا هاتووە و دەلى ئەم نایبەتە
نایبەتە بە خاوەن کتایەکان (جوو گاورد) هەرۆه کۆ لە (ابن عباس و
مجاهد و قتاده و...) دەگوازێتەو بۆ مان.

پاشان کاتیک سەیری چەنگی هەلگەپاوەکان دەکەین (حرب الردة
که ابوبکر الصديق) (رەزای خۆی لى یی) سازى کرد لە سەر ئەو بوو
زە کاتیان ئەدا خۆ نوێژد بۆئێوە هەجیشیان دەکرد بەلام نایا ابوبکر
گوتى دەى ﴿لا إكراه فی الدین﴾ با تۆبزیان لى ئەکەین و ئازادن، نا
نەخێر بە لکو چەنگی لە گەل ئە نجام دان تاکو مل کە چى شەریعی تی
کردن.

(۴۴)

فہتوای تائبہت
بہ نافرہتانی موسلمان

العمد لله رب العالمين . والصلاة والسلام على خاتم الانبياء والمرسلين
وعلى آله وصحبه أجمعين

۱- (الشيخ ابن العثيمين)۔

هر شنيك ريگريں له گه يشتني ناو به له ش ده بيں لايديرى بىر ده ست
نويزو خو شوشتن وه كو (بوياغ و ميتش و چه وري و...)۔

(اكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۲- (الشيخ ابن جبرين)۔

كه سنيك پيسيه كي بيني به جله كه ي له كاتي نويزدا، ده بيں نويزه كه ي
بيري و پيسيه كه بشوات و جاريكي تر سه ر له نوي نويزه كه بكاته وه۔

(اكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۳- (الشيخ ابن باز)۔

ده بيں دنيا بي نه گه ر نا نويزه كه ي نايں بيري۔

(اكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۴- (الشيخ محمد بن ابراهيم)۔

لچكه كراسي نافره ت نه گه ر به سه ر پيسي دا تيپه پي وه كو حوكي
نه له كه پيس بوو پاشان به سه ر شوينينيكي پاكي ووشك دا روشت
نه وا پاكي ده كاته وه۔

(اكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۵- (الشیخ ابن العثیمین)۔

ہاتھ دہرہ وہی با لہ پینشہ وہی (فرج) ی ٹافرت دہست نوئز
ناشکینتی چونکہ لہ شوئینکی پیس نایہ تہ دہرہ وہ۔

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۶- (الشیخ ابن فوزان)۔

دروست نیہ ٹافرت جلکی رووت لہ بہر بکات لہ بہر دم مندالہ کانی
و مہرہ مہ کانی و نابی لاشہی خوی دہریخات تہنہا تہ و ہندہی
عادہ تہ و کہ فیتنہی تیدا نیہ بہ لکو جلی کورت تہنہا لای پیارہ کہی
لہ بہر دہکات۔

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۷- (الشیخ ابن باز)۔

نابی واز لہ نوئز بہینتی تہ و دوو گیانہی بہر دہوام بہ ٹازارہ لہ میز
ہاتھ خواری، بہ لکو رہ کو خوینہ چرکہ (استحاضة) وایہ، بز ہر
نوئزک دہست نوئز دہشوات و بہ پیتی توانا پارچہ پہ مزیک بہ خوی
ہ لہ دہگری۔

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۸- (الشیخ ابن العثیمین)۔

دروست ٹافرت مندال ہ لہگری لہ نوئزدا بہ مہرجی خاوین بی و
پتویست بکات تہ گہر ہ لہ گری لہ نوئزہ کہی بی ٹاگای بکات۔

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۹-(الشیخ ابن فوزان):

تہ گہر نافرہت دہرچوو بؤ نویژی تہ راویح و بووہ ہوی بہ کخستنی کارہ کانی مالہوہی با کہ میش بی، نابی دہریچی چونکہ کارہ کانی مالہوہ واجبہ و چوونہ مزگہرت ری ہی دراوہ (مباح).

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۰-(اللجنة الدائمة):

سوننتہ نیہ نافرہت قامت بکات بؤ نویژ چ نویژی تاک چ نویژی کومہل، بہ لام باپیش نویژی بکات بؤ نافرہتان و نابی بجیتہ پیشہوہ و ہکو نیعامی پیوان بہ لکو لہ ناوہ راستی ریزی بہ کہ م رادہ وہ سستی.

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۱-(اللجنة الدائمة):

دروستہ نافرہتان بہ شداری بکن لہ گہل پیوان لہ نویژی مردوو، چونکہ نہ صل لہ عیبادات عامہ بؤ پیانو نافرہت.

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۲-(اللجنة الدائمة):

دروستہ حہیز دار نافرہتی مردوو بشوات و کفنیان بکات.

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۳- (اللجنة الدائمة)،

راستر نه ویه که سوجهی خوتندنی قورتان و سوجهی شوکر چ
خوتنه رچ گونگر مرچ نیه دست نویژی مه بیت با سوجه بیات،
چونکه سوجه حوکی نویژی نیه.

(أكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۴- (الشیخ ابن جریرین)،

دروسته حه یزدار نزاو پارانه وه بکات و به لکو سوننه تیسه زقد
پارانه وه بکات به تایبته له کاته پیروزه کان.

(أكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۵- (الشیخ ابن الجریرین)،

دروست نیه نامه نگی بووک و زاوا له ناو نافرته تان یکرئ چونکه نه مه
نه مانی شعرمه و چاولیکردنه وهی تاوانبارانه.

(أكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۶- (الشیخ ابن العثیمین)،

دروست نیه وینه گرتن به کامبراو فیدیل له م نامه نگانه دا بن گومان
نیماندلر رازی نیه وینه نافرته ته کانی حقوی بیته کالایه ک و نیشانی
مه مور که س بدرئ و فاسقه کان چیتئی بینینی لن وه ریگرن.

(أكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۷) (الشیخ ابن فوزان)،

دروست نیه نافرته له ناهه نگدا هه له له (الزغرطة) لیبدا چونکه نه م
به رزکردنه وه له کاتی ناماده بوونی پیاوان فتنه یه .

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۸) (الشیخ ابن منیع)،

دروست نیه برؤ بکریت، چ که م چ به برین یان دهرهینان یان ته تک
کردن هه موو نه مانه روو کرنه (النمص) که پیغه مبه ر صلى الله عليه وسلم له عنه تی لی
کردن وه له گونا مه گه وره کانه (الکباش) داده نری.

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۱۹) (الشیخ ابن منیع)

دروسته نافرته مووی ریش و سمیل و قاچ و دهسته کانی لایبات.

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۲۰) (اللجنة العظيمة)،

له به رکرنی پیتلوی پاژنه بلند (کعب العالی) دروست نیه چونکه
نافرته ته که به شیوهیه که درده خات که شیوهی سروشتی خوی نیه و
توشی به ربوونه وهی ده کاتو بالو سمعیشی زرد درده خات.

(اکثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

سوننه کاتیک هاوسه رکان ده بانه وی جوروت بن ئەم زیکره
بخوینن

(بسم الله، اللهم جنبنا الشيطان، جنب الشيطان ما رزقتنا) رواه
بخاری..

واته: بهناوی خوا، خودایه سوورمان بخه له شهیتان، شهیتان دوور
بخوه له وهی پیمان ده دهی.

(أكثر من ١٠٠٠ جواب للمرأة)

٣٦- (الشيخ ابن العثيمين)،

من واده بینم ده رگای دیاری (هدیه) به بوتهی هاوسه رگیری دابخری،
چونکه ئەم سال دیاری و سالی داهاتوو ئاههنگو پاشان خۆراهیتان بو
بووباره بوونه وهو ده بیته جهن، به لکو له جیاتی ئەمه پتیویسته
بهردهوام سۆزو خۆشهویستی هه بی.

(أكثر من ١٠٠٠ جواب للمرأة)

٣٧- (الشيخ ابن باز)،

ئامۆژگاری ئەو ئافرهته ده کهم له خوا بترسی و ئارامی هه بی و دلواي
ته لاق نه کات کاتیک پیاوه کهی خیزانی تر ده خوازی، بئ گومان رازی
بوونیشی ده بیته هوی خودای که و ده رگای خیر و خۆشی لئ
ده کاته وه ههروه کو خودای که و ده فهرموی ﴿ومن يتق الله يجعل له
مخرجاً﴾.

(أكثر من ١٠٠٠ جواب للمرأة)

۲۵- (اللجنة الدائمة) ،

نافرهت مهرجی ته لاق دانسی ههوتیه که ی دابنی، دروست نیه نه و
مهرجه جی به جی بکری، به وهی نافرهتی به که م ته لاق بدری چونکه
مهرجینی فاسقه .

(أكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۲۹- (الشيخ ابن العثيمين) ،

نه که ر کج بووه هوی راکیشانی ناره زووی پیاوان (با بالغیش نه بویی)
واجبه حجاب بپوشی له بهر فیتنه و نازاوه هی وا ههیه زوویته گات
وگه نج ده بی هیواش ههیه دره نگ.

(أكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۳۰- (اللجنة الدائمة) ،

دروست نیه پالدانه وهی نافرهت له که ل نافره تیکی تر له سه ریه ک
جینگادا له بهر فه رموده ی (و فرقوا بينهما في المضاجع).

(أكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة)

۳۱- (اللجنة الدائمة) ،

مه ر که سیک گالته به نافره تیکی موسلمان بکات له بهر بالاپوشی
یان ده ستگرتنی به شه ریه تی نیسلامه وه نه وه کافره .

(أكثر من ۱۰۰۰ جواب للمرأة).

۳۲- (کوری حنبل)

تأفرهت ده توانی دهرمانیک بخوات که خوینی بی نوبتی به که ی
بوستینی بز ره مه زان یان بز حاج و عومره، نه گه دهرمانه که ناسراو
بینت.

(المغنی ۱/۳۸۱، الفصل ۱/۱۷۹)

۳۳- (امام النوری)

تأفرهت حه یزدار بوی نیبه له مزگه وت بمینتته وه به لام بوی لروسته
تیدا تیه ریت بوی پیوستیه ک یان وه رگرتنی و پیدانی شتیک.

(شرح صحیح مسلم ج ۳/۲۹)

۳۴- (الشیخ ابن عثیمین)

رؤفروگرتنی نه م روزه نه واره نه گه تأفره تیک خوینی بینی و بوی
روون نه بوو تیا خوینی حه یزه یان نه خوشییه چونکه اصل نه وه به
به دهریکه وی حه یزه.

(۵۲ سؤال عن احکام الحيض)

۳۵- (الشیخ ابن عثیمین)

نه گه تأفره تیک قزی تووشی روتانه وه بوو مووی به سه ریبه وه نه ما
نه و جائزه و دروسته قزی باروکه (ده سترکرد) به کاربویتنی،
مه رچنده به کارمینانی نه م قرزه حه رامه به لام بوی لابردنی عیبه و
دپوشینی دروسته.

(لعاوی المرأة)

۳۶- (الشیخ عبدالکریم زینان)،

بۆچۈنى پەسند (راى الارحج) ئەوھىيە كە ھەربو پېئىھەكانى ئافرەت دەپنە داپئۆشۈرىۋە بەدىار نەخىرى بۆ پىياری بىتگانە تەنھا لەكانى پىئوئىستى و يان ھەزارى كەھىچى نەبوو لەپىن بىكات.
(المفصل ج ۳/۲۰۰).

۳۷- (الشیخ عبدالکریم زینان)،

بەراى زۆرىيە زانايان دەنگى ئافرەت ھەورەت نىبىھە، بەلام كاتىك ھەورەتە ئەگەر دەنگى بەرزو بارىك بىكانەوھ بۆ چىئز لىتوھ رگرتن گۆيى لىبىگىرى، چونكە دەپتتە ماىھى ئارەزوو بزواندى پىياوان.
(المفصل ج ۳/۲۷۹).

۳۸- (فتاوى العلماء)،

ئەگەر ئىنيك پىيارەكەى مەردو دووگيان نەبوو پىئوئىستە چوار مانگ و دەرۇژ ماتەمى خۆى رابگە نىت و مۆردنە كاتەوھ بۆ ئەوھى رەھىمى پاك بىتتەوھ و ھەفادارى بۆ مۆردەكەى لەگەل پەپرەو كەردنى ئەم خالانە لەوماوھىيە دا:

- ۱- لەمالەوھ دەرنە چىت، بەلام ئەگەر كەس نەبوو كارى دەرەوھى بۆبكات دروستە بۆ خوارىن كرىن يان نەخۆشى دەرىچى.
- ۲- ناپىت ھىچ بۆن و ھەتتىك لەخۆى بدات.
- ۳- ناپىن جىلو بەرگى رازاۋە لەبەر بىكات ناپىت رەشىش وەكو تىپشانەى تازىھ لەبەر بىكات.

۱- ناپیت زینو رو بکاته بیری به ناوی رازاندنوه نه گهر حه لقی په نجهش بین .

۵- نابیی خوی نارایش بکات و کل له چاوی بکات.

۳۹- (الشیخ عبدالکریم زینان):

زانایان رنگه یان داوه ناهرهت بویه بکاته وه، به لام هندیك له زانایان رهنگی رهشیان پری دروست نییه، هندیکی تریش پتیا ن دروسته ناهرهت بیکات بومیزده کی به لام بؤ کج دروست نییه تا کو دور بیت له چه واشه و فیل کردن له کاتی داخواری.

(المفصل ، ج ۳)

هندی بویه که له بازار هیه به کارهیتانیا ن دروست نییه نه گهر بروه هوی داپوشینی موه کان یان نیفوک به به رنگیک ریگریوو له تهر بوون له کاتی خوشتر و دستنوویژ.

۴۰- (الشیخ عبدالکریم زینان):

نه گهر ناهرهت سمیلی یان نیوان لیوو چه ناگی مووی لی هات. باشتر واپه موه کان بکات و لاپانبدات.

(المفصل ، ج ۱ / ۵۹)

۱. الشیخ ابن عثمان،

مروسته ٲنو مزرد سهیری هه موو جهسته ی به کتری بکن، چونکه
خودای گهرده دهه رمووی: ﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِأَفْوَاجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا
عَلَىٰ أَفْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَلَهُمْ فِيهَا حَرَامٌ مِّمَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَىٰ
الْمُؤْمِنِينَ: ٥ - ٦

(قاری المرأة لابن عثمان).

۴۲- (الشیخ ابن عثمان)،

دروست نییه ئافرهت به نه نه سوار ی تا کسمی بیت، چونکه
(خلوه به) واته کوبونه وه ی ٲنو پیوای بیگانه حرامه هه روه کو
لهه رموده ی داهاتوره.

(قاری المرأة / ص ۸۹).

۴۳- (الشیخ ابن جریر)،

دروست نییه ئافرهت ته و ته له گه ل پیوای بیگانه بکات
باده سنکیشیشی له دست بی یان له ژیر عه باک ه ی یان هه رشتیکی
له سه رده سنی بیت.

(قاری المرأة / محمد المسند)

۴۴- (ابن قدامة القسیمی)،

ئه گه ر ئافرهت له ریزی پیوایان راهه سنا له نوژیئا نهوا نوژیئه که ی به تال
نابینه وه به لام که راهیه تی هه به.

(المغنی ج ۲ / ۲۰۴).

فهرمووده:

پیاو و خیزانه چه بزرگه کی ده توانن چیتز له یه کتر وه ریگین به مهرجی دامنه یان فهرجی داپوشراوی، کان رسول الله (صلی الله علیه وسلم) اذا اراد من العاتض شینا القی علی فرجها ثوباً ثم ضع ماراد. (حدیث رواه ابو داود والیهقی)

واته: پیغه مبه (صلی الله علیه وسلم) نه گهر و مستبای بچیته لای به کن له خیزانه کانی له کاتی چه بزدا شه و بارچه قوماشینکی به سه داویش خیزانه کی دا ده داو پاشان چه بیکرد.

(فهرمووده): دروست نیبه نافرته ده و ده مو چاوی بکوتیت و برۆکانی بکات و که لئین و بۆشایی له نیوان ددانه کانی دروست بکات، لهن رسول الله (صلی الله علیه وسلم) الواشعات و المستوشمات و النامصات و المتنمصات و المتفلجات للحسن المغیرات خلق الله.

واته: نه فرته ی خوا له وانه ی داوا ده کن بکوترین و نه وانه ی ده شکوتن له وانه ش برۆ ده کن و نه وانه ی بۆشیان ده کن، نه فرته له وانه ش که که لئین له ددانه کانیان ده کن و دروست کراوی خودا ده گهرن.

(سید سابق)

﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَّ سَفَرًا فَوَسَدَ مِنْ أَيَّامٍ أُخْرَى وَعَلَّ
الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ وُدِّيَةً طَعَامُ مَشْكِينٍ﴾ البقره: ۱۸۴

واته: قورئان قهزا کردنه وهی رقتووی له سه رنه خزش و گه شتیار
 چه سپاندوه دووباره بیگرنه وه، به لام قهزا کردنه وهی له سه رسک
 پروشیردهر واجب نه کریوه.

(ابن عمرو ابن عباس): ده فهرمووی نافرته تی سک پر نه گه ر به هزی
 به رقتووی یون زیان به خوی یان به منداله که ی گه یشته پیویسته به رقتو
 نه بیت فدیة بدات قهزا کردنه وه شی له سه ر نییه

وصلی الله علی محمد واله وصحبه اجمعین